ÇORUM © 1998 Mahmut Selim GÜRSEL,
Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisansı altında yayımlanmaktadır. CC BY NC SA 4.0

Mahmut Selim GÜRSEL

1991

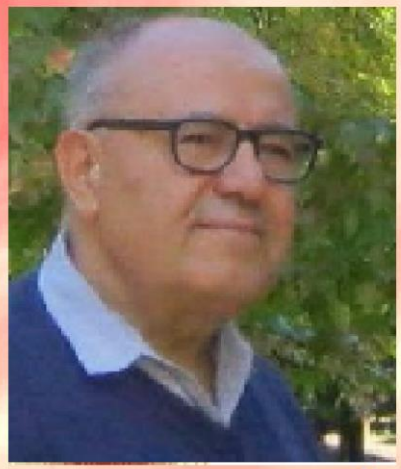
ÇORUM

SANAL KİTAPLAR

2026

ISBN 978-625-91451-4-3

Üzeyir Lokman ÇAYCI 1

Mahmut Selim GÜRSEL

2026

ÇORUM © 1998 Mahmut Selim GÜRSEL , Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisansı altında yayınlanmaktadır. CC BY NC SA 40

ÜZEYİR

LOKMAN ÇAYCI

12

Mahmut Selim GÜRSEL

2026

ISBN 978-625-91451-4-3

BU ÇALIŞMA PARA İLE SATILMAZ!

İÇİNDEKİLER

TAKTİM

Mahmut Selim GÜRSEL

Üzeyir Lokman ÇAYCI

YAZ KARDEŞİM

GÜNDÜZ GECEDEN BAŞLAR

DOKUNMAYIN DA BÜYÜSÜN ÇİÇEKLER

YARGILANIŞIM

İÇGÜDÜLERİMİZDE ŞEKİLLENEN GERÇEKLER

HEP KÖŞELİ DOĞDU GÜNEŞ

ÇÖPÇÜ KARDEŞ

BANA YETTİ ACILARIM

NE ZAMAN BAŞIMI KALDIRSAM

DEVİR HIYARLARIN DEVRİ

KAPAR KAPILARINI DOSTLARINA

KAMYON

SİYAH ÇELİŞKİLER

BENİM GEÇTİĞİM YERLERDEN GEÇME

ÜZERİMİZE AĞLARI ÖRDÜLER

SANCININ ÇOCUKLARI

ÜÇÜNCÜ KARANLIK

KENDİLERİ ÇALIP, KENDİLERİ OYNAYANLAR

İHANET KAPILARI

ŞER TACİRLERİ

İNSANLARI TANIMAK İSTİYORUM

YAZ KARDEŞİM

UÇURUMLAR

UNUTMA

DEĞİŞİM

SONRALI VE SONRASIZ

İSTANBUL

AVCI KUŞLARA REHBER OLMUŞ

SIRLAR

SEVGİ OLMAZSA

HAZIR MISINIZ ÇOCUKLAR ?

KARGANIN AKLI

GÜNAYDIN DEMEK GEÇMEZ AKILLARINDAN

DİKEYLER VE YATAYLAR

ZAMBAKLARIN AÇTIĞI YERDE

BU SANA YETER

ŞİMDİ GİT... SONRA GEL..

BİR TANEM

BİBER YİYEN ACISINA KATLANIR

HÜCRE

AĞZINA KADAR DOLU BİR DÜNYA

AYNA

KANDİL

FARE

SONU GELMEYECEK

SÖZLERİMDEN DUMAN ÇIKIYOR

ŞİDDET ADAMIN İÇİNDEYDİ

DOĞMA BEBEK!

GELİRSEN KORKMA BEBEK

KAVANOZ İÇİNDE BİR DÜNYA

İKİSİNİ DE SEVMEDİ AMCAN

DEPREM

DÜNÜN KALINTILARI ÜZERİNDE

GÜL ÇIKMAZI SOKAĞI

RESİMLE DOSTLUK

BİR ZAMANLAR

İLK ADIMLARINI YÜREĞİME ATTILAR

AMA… NASIL ?

KARANLIĞA SAVAŞLA YAZILANLAR

BEN KAYBETTİĞİM YILLARIMI ARIYORUM

KÜÇÜKTÜM... KÜÇÜCÜKTÜM

MADEM Kİ HÜRSÜN EVLADIM

İÇ İÇE

SEN SUÇLU DEĞİLSİN ARKADAŞ

SİYAH ÇELİŞKİLER

İÇİNİZDEKİ ŞEHİR

VAROLUŞ ÜÇGENİ

SEN NE BİÇİM İNSANSIN?

HALİL İBRAHİM GÖCEK

SUÇLULAR VADİSİ

GEÇMEDİ BOR'UN PAZARI BAĞLA EŞEĞİNİ SİKKEYE

ELMA KURDU

MOİSE MARCE İLE

DÜŞLERİMDEKİ İSTANBUL

SULAR TERSİNE AKARKEN

2000 NUMARALI HÜCRE

ÖĞRETMENİM

HANGA HUNGA

DAĞ BABAMIN ATININ ADIYDI

9

SANA "BİR GECEDE KAL" DEMEM

SAVAŞ DANSLARI

BEN YÜREĞİMLE YAZDIM ŞİİRLERİMİ

SUSMA MEHMET!

MANTES LA VILLE DENILINCE

BİLGİLENDİRME!

Zamanın hızla aktığı, değerlerin ve kelimelerin hoyratça tüketildiği bir çağda; bir şehre, o şehrin insanına ve kültürüne kalıcı bir hafıza bırakabilmek, ancak sarsılmaz bir inanç ve büyük bir adanmışlıkla mümkündür. Elinizdeki bu çalışma; posta çantalarından, e-posta kutularından, elden ele ulaştırılan emanetlerden ve özel ulakların taşıdığı samimi yazıların ve mısraların ve görsellerinden süzülerek gelen bir kültür köprüsünün oluşum hikâyesidir.

"Çorumlu 2000" Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi, tam 63 sayı boyunca basılı dergi ve internet ortamında sanatın nabzını tutmuş; gelen yazısını bilgisayara aktarmaktan dizgisine, ters çıkışından mizanpajına html dosya ile internete yükleme işlerini her bir satırı adeta bir nakkaş titizliğiyle, tek bir elden işlenerek matbaaya hazırladım.

Maddi kaygıların ötesinde, entelektüel bir sorumlulukla ve büyük fedakârlıklarla çıkarılan bu dergi; yazarlarının, şairlerinin ve gönül dostlarının bu sayfaları hazırlayan iradeye duyduğu o sarsılmaz güvenin en somut göstergesidir.

Çalışma verenler, bana güvenerek; Hayat hikâyelerini, ayrıca yayınlamadığım TC kimlik numaralarını, çalışmaların sansürü serbestliğini ve

tarafımdan ticari olmamak şartı ile “YAYINLAMAM” için yetki sınırsız verdiler.

Hepimiz bu fani dünyada birer yolcuyuz. Ancak geride bırakılan kalıcı eserler ve yarınlara miras kalan fikirler ölümsüzdür. Bu inançla, geçmişin basılı ve sanal yapraklarında kalmış kıymetli çalışmaları, kendi kişisel emeğimle harmanlayarak dijital dünyanın imkânlarıyla yeniden buluşturmak istedim.

Kitaplaşan bu PDF çalışması, ISBN tescili ve EYDeS kaydıyla elektronik derleme kütüphanelerine aktarılarak, sitemde ayrıyeten okuyucuya ücretsiz sunulacak; hem geçmişe ve ÇALIŞMALARINI VERENLERE benim vefa borcunu ödemekte hem de geleceğin araştırmacılarına taptaze kalıcı kaynak sunmak.

Bu uzun ve meşakkatli yolculukta kalemleriyle, yürekleriyle bana güvenerek omuz veren, aramızda olan ya da ebediyete göç eden tüm dostlara, kalbi Çorum ve Türk kültürü için çarpan her bir yazara sonsuz teşekkür bir borçtur.

“Kelam kalmış, hafıza tescillenmiş ve emanet yarınlara güvenle ulaştırılmıştır.”

Çalışmaların tamamını yaşarken ve aklım erdikçe internette sitemde yayınlamaya çalışacağım!

Mahmut Selim GÜRSEL
Emekli Hasan Paşa Kütüphanesi Müdür Yar.

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.(1)

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacık bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz. (2)

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.(3) Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz.

Mahmut Selim GÜRSEL

(1) İnsan durup dururken yazmaz. Birikimini başkalarına lazım olur diyerek yazar. Aslında o yazmaz. Ona yazdıran; onu yaratandır!
(2) Kitap okuyan; muhakkak okuduğundan bir bilgi edinir. Yaşamında muhakkak o bilgi kendisine veya etrafına yardımı dokunacağını bilmez. Onu yaratan o öğrettiği bilginin yazıya dökülüp başkalarına aktarılacağını bildiğinden o kişiye o kitabı okutur. Bilgi böylece yayılır.
(3) İnancıma göre bizi tek kişiden yarattı. O ilk kişiye bütün ilimleri verdi. Bu ilimler şimdi gen dediğimiz ile hepimize bu bilgiler geçti. Herhangi bir kişi kendi geninde olan bu bilgileri kullanmaya başladıkça bilgileri genişler. BÜTÜN BİLGİLERİ öğreten her insan için belirli bilgiyi genişleterek kullanma yazgısını yazdığı için ancak o bilgiler ile gelişir. "her insan bir kitaptır."

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsu Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara' da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci sömestrsinde babamın emekli olmasından dolayı 1960 yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım.

Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım.

1967 tarihinde askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğünde teknisyen olarak göreve başladım.

Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim. 1972 tarihinde Polis Memuru olarak Ankara'da çeşitli şubeler ve karakollarda çalıştım.

16 Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim.

Hasan Paşa Kütüphanesinin kitaplarının Lütfi İkiz Arap Harfli yazma ve basma kitapları ben de emekli olana kadar Latin harfli kitapların tamamının tasnifini yaptım.

Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim.

Kendi kendime Osmanlıcayı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Ser levham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim.

03. 08. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım. 1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey)" kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan "El Yazması" kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşerilerimi haber dar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız rahmetli Turan Kılıççıolu' nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın Çorum'da kalmasını sağladım!

Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. Şu

anda emekli memurum. Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, Memurluk ve idarecilik yaptım. Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence; en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum: Kütüphanedeki çalışmalarım ve "El Yazması Kitaplar"ın Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm.

Rabb'imin izni ile Hacca gitmek nasip oldu, iki kitap daha yayımladım ve elinizde bulunan bu derginin çıkmasına vesile oldum. Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak, evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirirseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarım mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüldür.

İdealim: Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı. Yayımlanmış dört çalışmam bulunmaktadır. Bu "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey)", Bakanlığa sunulmuş; "Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım, şiir ve hikâye denemelerim bulunmaktadır.

Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın.

Çalışmalarım: SİTEM: https://gurselyayin.com E-POSTAM: corumlu2000@gmail.com

Üzeyir Lokman ÇAYCI

Üzeyir Lokman ÇAYCI 1949 yılında Türkiye'nin yeşilliği ile meşhur Bor ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini aynı ilçede tamamladı. Sonra, üniversite giriş sınavı yanında ikinci bir sınav daha kazanarak Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu'na girdi. Bu okuldan 1975 yılında iç mimar ve endüstri tasarımcısı olarak mezun oldu.

Bunun haricinde Fransa'da da bir çok mesleki ve sosyal alanda eğitim gördü, çeşitli diplomalar ve sertifikalar almaya hak kazandı.

Yaptığı özgün çalışmalar bilenlerin dikkatini çekmekte gecikmemiş sergi, dergi ve mecmualarda kabul gördü. Mezuniyetinden sonra Koç Holding Demir Döküm Fabrikaları Araştırma-Geliştirme bölümünde çalıştı.

Deniz - Asteğmen olarak yaptığı askerlik hizmeti süresince, arkadaşları ile birlikte, çeşitli tarihi eserlerin (heykel, rölyef, vs…) kurtarılmasına ve daha sonra da Beşiktaş Deniz Müzesinde sergilenmesine katkıda bulundu.

14 yaşından itibaren yazdığı şiir ve hikâyelerle çeşitli gazete ve dergiler kendisine büyük ilgi gösterdi. Basın, dergi ve antolojiler onun içtenlik dolu kreasyonlarına kucak açtı. Tanınmış çağdaş Türk şairi Ümit Yaşar OĞUZCAN'dan

gördüğü yakın ilgi onu önemli platformlara taşıdı. İstanbul Beyoğlu'nda emektar şairlerin de üyesi olduğu Esir Kulüp'ün müzikli şiir gecelerinde ve Kazaplanka Türkiye şairler derneği lokalinde şiirlerini yıllarca okudu ve takdir gördü.

Bugün şiirleri Fransızcadan da Almanca, İtalyanca,Portekizce, İspanyolca, İngilizce ve Romanya dillerine kendisini sevenler tarafından çevrilmiştir. Halen, alçak gönüllü ve kompetan Yakup YURT' tan aldığı destek ile, Üzeyir Lokman ÇAYCI çalışmalarını Fransa'da sürdürmektedir.

YAZ KARDEŞİM

Uzun ve ince bir yolda kanat çırpan yaralı kuşları
Atıkları, kirlenen denizleri, havayı, can çekişen doğayı
Unutulan dostlukları, acı hatıraları
Aklından geçen bütün duyguları
Yaz kardeşim yaz…

Zamana kurşun gibi düşen ağrıları
Anlamsız sevdaları, karşılıksız aşkları
Seni çılgına çeviren kusurları, suçları, suçluları
Horlanan özürlüleri, çocukları, anaları, yaşlıları
Yaz kardeşim yaz…

Belirsizliklerde eriyen yaşlı çocukları
Savaşları, işgalleri, kuşkuları, korkuları
Özlerinden koparılan şehirleri, insanları, hayvanları
Açlıkları, susuzlukları, uykusuzlukları,
umutsuzlukları
Yaz kardeşim yaz…

Yolsuzlukları, vurgunları, kalpazanlıkları,
hırsızlıkları,
Saygısızlıkları, sevgisizlikleri, seviyesizlikleri,
ihtirasları, hırsları
Zorlukları, olumsuzlukları, tertipleri, iftiraları,
Hukuksuzlukları, bölücülükleri, ayırımcılıkları
Yaz kardeşim yaz…

Anlaşmazlıkları, cambazlıkları
İhmalleri, ilgisizlikleri, dertleri, hastalıkları,
Kazaları, afetleri, cinayetleri, kurbanları,
Unutkanlıkları, aptallıkları
Yaz kardeşim yaz…

Hasret türkülerini, özgürlük şarkılarını,
Kahramanlık destanlarını,
İhanetleri, hainlikleri, soğuklukları, ayrılıkları,
aykırılıkları,
Üstümüze çöken kara bulutları
Yaz kardeşim yaz…

Hissiz Avrupa’yı, isgalci ve sömürgeci Amerika’yı
Onun bunun maşası olan yöneticileri, korkulukları
Şuursuz kalabalıkları, gaflet yüklü politikacıları,
Dost, akraba tanımayan çıkar düşkünlerini,
bencilleri, oyuncuları
Yaz kardeşim yaz…
Paris, 06.06.2009

GÜNDÜZ GECEDEN BAŞLAR

Timsahların oynaştığı yerde
Tavus kuşları da yaşar.
Gelincikler serpilir
Yollara...
Güneş düşlerimizde
Doğar...
Durmaz
Yıldızların
Şiirsel yansımaları...
Yığınlaşan sevinçler
İçimize sığar.

Seviyesinde ilişkilerin
Sıcaklığı yayılır.
Kırgınlıklar
Ve iç kapanıklıklar
Yer bulmaz yaşantımızda.

Ülkeleri aşar
Elmas gibi işlenen
Dostluklar...
Soluk alır güzellikler
Diğer kazanır çağ...
Anlaşılmazlığı konuşamaz
Varsayımların...

Düğümlenmez
Hukuk içinde hukuk
Aşılır ayrıntısın farklılıkların...
Koşarız
Düşüncelerimizle
Kuşkuları aşarak...

Biliriz
Zevklidir
Böylesine yaşamak.
05/04/2001 Mantes la Ville

DOKUNMAYIN DA BÜYÜSÜN ÇİÇEKLER

Sarılsınlar
Zamanın ince tellerine,
Tanısınlar derinliklerini
Yaşamanın...
Ulaşsınlar
Şiirsel görüntülere.

Zaten
Gürültüler,
Toz yığınları
Tedirgin ediyor onları...
Sadece bu da değil
Kuşkuları...
Karşı koyamıyorlar
Saldırgan böceklere.

Titreşimlerinde
Özlülükleri ;
Kıpırdayışlarında
Erdemlikleri gizli onların.

İpuçları sezgilerinde
Dostluklarının...
Yerlerinde
Güzel ve anlamlı onlar...
Oyuncakları değil
Tutkuların.

Dokunmayın da
Büyüsün çiçekler.

Paris, 08.03.2000

YARGILANISIM

Yargıladılar beni çiçeklerin önünde
Çiçekler sustu
Günler konuştu ...
Gözlerimin içine girdi bir suçlama
Ben suçsuzum, dedim
Dinlemediler ...

Biliyorum
Bir düşündüğü vardı çiçeklerin
Geceler şahidimdir
Dinleyin, dedim
Yıldızların söyleyişlerini ...
Dinlemediler.

Yüreğime sarılan gece yarıları
Bıraktım kendimi
Gözlerimi bağlayan
Karanlıklara ...
Saplanmıştı yüreğime yalnızlığım
Anlatamadım kimsesizliğimi
Dinlemediler ...

Yargıladılar beni çiçeklerin önünde
Geceleri bağladılar
Kollarıma
Ve bir karanlığa sürdüler beni
Yapayalnız

Ben suçsuzum dedim
Dinlemediler.

İÇGÜDÜLERİMİZDE ŞEKİLLENEN GERÇEKLER

Kapalı kapıyı
Üç kere parmaklarımla
Tıkırdattım...
"Meşguldür..." diye
Düşündüm
Sonra;
Ceketimin düğmesini
İlikleyerek
İçeriye girdim...
Başım eğikti,
Karşıya bakmaktan
Çekiniyordum...
Masaya doğru
İlerledim...
Sert bir ses
Kötü bir bakış
İçgüdülerimde
Şekilleniyordu...

O an,
Rüzgarın açtığı
Pencereye doğru
Yavaş yavaş
Başımı çevirdim...
Masa üzerindeki
Kağıtlar
Yerlere savrulmuştu...
Ben onları
Bir mahcubiyetle
Başım eğik
Tek tek topladım...
Ve masanın üzerine
Bıraktım...
Bir gürleme,
Sert bir bakış beklerken
Başımı yavaş yavaş
Kaldırdım...
İri bir koltuk
Bomboş karşımdaydı...
Törenle,
İrkilerek girdiğim
Bu makam odasından
Boş koltuğu selamlayarak
Geri adımlarla
Dışarı çıktım...
Kapı önünde bekleyenler de
Tek tek
Benim gibi yaptılar...
Hayatın iğretiliği
Rüzgârla çarpan
Pencerelerde
Akisleniyordu...

HEP KÖŞELİ DOĞDU GÜNEŞ

Henüz aydınlanmadı ortalık
Beraberliğine dostluğun...
Hep köşeli doğdu güneş
Kusurların üstüne.
Yazılar değiştirmedi
Katılığını
Duygusuzluğun...

Kışkırtmalar ödül aldı,
Boğa güreşi gibi
Seyredildi olaylar...
Barış türküleri
Duyulmadı
Bir karış ötede.
Derindi,
İnilemeyecek kadar
Sancılar...
Basıldı benzerleriyle çağ
Simsiyah sayfalara
Kan sızdıran hücrelere...
Masum yöntemler gibi,
Sokuşturuldu bozgunculuklar
Fakirlerin üstüne...

İriydi ayakları
Aptallıkların...
Çekilecekti acılar
Açlığına insanların.
Anlaşılmamak içindi,
Boyalar,
Demeçler
Ve biçimler...
Pankartlara,
Çığlıklara sığmayan
Acılara rağmen... Magnanville,19.03.2001

ÇÖPÇÜ KARDEŞ

Çöpçü kardeş, sokaklara düşen
Umutları süpürme...
Bilirsin,
Gözyaşlarıyla kirlenmez
Caddeler...

Çoğu zaman
Acılar
İçlerinde kalır insanların...
Onların
Evlerinden çıkmayan
Duygularını
Sen bilemezsin...

Yıllardır boşalttığın
Çöp kutuları
Şahittir duygularına...
Seni üzmesin
Sadece midelerini
Düşünenler...

Çöpçü kardeş,sakın yanlış anlama
Sözlerimi...
Amacım,
Seni küçük görmek değil...
Hiç farkım yok
Benim de senden...

Çöpçü kardeş,sokaklara düşen
Umutları süpürme...
Bilirsin,
Gözyaşlarıyla kirlenmez
Caddeler...
Paris – 10.05.1999

Üzeyir Lokman ÇAYCI

BANA YETTİ ACILARIM

Sırt ağrıları gibi
Yamandı
Aralık soğukları
Düşlerime…

Paris süzüldü
Şiirlerimden
Demli çay gibi…
Gecenin karanlığında
Döktüm duygularımı…

Denizanası
Yarısını aldı
Ağrılarımın…
Londra'da

Kabardı tablolar,
Frakfurt'ta
Dil yarası sardı
Kuşlarımı…

Susuzluğuna
Uyandım
Beklentilerimin…
Bana yetti acılarım.
Mantes la Ville – 22.08.1998

NE ZAMAN BAŞIMI KALDIRSAM

Ne zaman başımı kaldırsam
Göğe doğru...
Uçan kuşlar gelir aklıma...

Bayramlar
Düğünler geçer zihnimden...
Uzanır
Sanki ellerim,
Güllere
Ya da arı balına...

Ne zaman başımı kaldırsam
Göğe doğru...
Solan güller,
Ağlayan gözler gelir aklıma...

Ararım
Issız sokaklarda geçmişi...
Kervanlar,
Seyranlar geçer zihnimden...
Uzanır
Sanki ellerim
Ay çiçeğine
Ya da söğüt dalına...

DEVİR HIYARLARIN DEVRİ

Ben her zaman söylemişimdir
“Bir kapıyı dört kişi açamaz...
Ama bir köpek burnuyla
Açarak çekip gider...”
Hiç kimse
Buna şaşırmaz...
Devir hıyarların devri...

Makine
Çamaşırı yıkar,
İnsan vakit bulup
Kendini yıkayamaz...
Bazı kel kafalarda
Kıldan başka
Her şey bulunur,
Ama
İnsanlık bulunmaz...

Şatolarda
Padişahlar değil,
Tahta kurtları
Krallar gibi yaşarlar
Hiç kimse
Buna şaşırmaz...
Devir hıyarların devri...

KAPAR KAPILARINI DOSTLARINA

İnsan nereye girerse girsin
Hangi çıkmazlarda
Kalırsa kalsın
Güneşin ışığından kaçamaz…

Yağmur, rüzgâr etkiler
Üşür soğuk havalarda…
Nüfus cüzdanı üzerindeki
Vesikalık resmi gibi,
Farklılaşır bazı halleri...

Kendi içindekilerle yorumlar
Dışındakilerini
Sevmediklerini beğenmez
Beğendiklerini sevemez
Kapar kapılarını dostlarına...

Davranışları
Ve konuştukları farklılaşır
Zaman zaman...
Filmin « son » yazmasından
Öncesinde kalır düşüncesi
Yarı uykulu gezer
Gezerken unutur gerçekleri
Kapar kapılarını dostlarına...
Magnanville - Mart 1999

KAMYON

Dört yol ağzından fırlayan bir kamyon
Duvarlarında şekillendi Konya'nın...
Bir görüntüsüdür bu
Zaman gibi
Yansıması içinde dünyanın...

Biraz iri
Biraz da kaba
Can simidi gibi girdi
Korkuların deryasına...

Gürültüden
Rengi değişti
Özünde sevgi olan bir gülün...
Bahçeydi yeri
Pazarın yazgısında
Anılardan acı bir tebessümün.
2002

SİYAH ÇELİŞKİLER

Boşuna atma havanı
Toz pembe değil meydanlar
Gün gelir yukarılardan tükürürsün
Gün gelir
Yerlerde sürünürsün.

Böbürlenmeye değmez ki hayat
Biri bir şeyler yer
Düşünürsün
Biri bir şeyler der,
Üzülürsün...

Daha fazla vakit kaybetmeden
Çuvalın ağzını aç
Rahmetli anan
Nasihatla doldursun…

Anlayana yerinde bir söz
Çok tesirli bir ilaç
İlim… irfan
İnsanın başında bir taç…
Değilse bakış ile dövülürsün…

Değirmene giden unlanır
Düğün yerinde
Göbek atan pullanır
Akılsızı
Kim olursa olsun kullanır…
Benden söylemesi :
Uyanık dur...
Gözlerini iyi aç!
Paris, 13.09.2005

BENİM GEÇTİĞİM YERLERDEN GEÇME

Koklama sakın çiçeklerimi
Söndürme umutlarımı
Uzatma ateşime
Üşüyen ellerini...
Ne olursun
Benim geçtiğim yerlerden geçme.

Dokunma hasret dolu gecelerime
Yıldızlarıma acı!
Şarkılarıma çile çektirme
Çekil git gözlerimin önünden.
Ne olursun
Benim geçtiğim yerlerden geçme.

Yalnız bırak beni
Karışma düşüncelerime
Uzak dur duygularımdan
Çık artık şiirlerimden...
Ne olursun
Benim geçtiğim yerlerden geçme.
Ankara, 12.01.1980

ÜZERİMİZE AĞLARI ÖRDÜLER

Yüreklerimizde
Acılara yakınlık duygusu
Yığınlaşan bir karışıklık içerinde
Gözlerimizle
Işık özünün boyutlarını küçültürken
Onlar
Üzerimize ağları ördüler.

Hayatın çilelerini çekerken
Asık yüzlü insanları göre göre
Yorgun düşüncelerle
Yıllarca
Kırbaç silkintilerini dinledik...

Öylesine gizli düşüncelerle
Onlar bizi hiç düşünmediler
Ve... acımadan
Üzerimize ağları ördüler.

SANCININ ÇOCUKLARI

Onlar sıcaklıklara karşı korkulu,
Dostluklara karşı ürkektiler...
Çıkar karşılığında
Değiştirirlerdi gerçekleri...
Alışmamışlardı
İçtenlik, dostluk gibi bir çok şeye...
Bu yüzden değer vermezlerdi
Açık sözlülüğe...

Tezgâh başı oyunları,
Çıkar satışları
Ve sevgisizliğe tutuklanmalar
Hepsi birer birer
Onların meziyetleriydi...

Her yıl mart aylarında
Kadeh tokuşturmalarıyla
Dökülürdü içlerinden
Geçmişin çarpıklıkları...

Yaptıkları kusurlar
Hoş karşılandıkça
Tek tek askıya alınırdı
Tuhaflıkları...
Onların aradıkları gibi
Kötülükleri gizleyen
Bir sığınak;
Ya da...
Karanlık bir tüneldi
Zaman...

Üzerlerinden
İşte böyle geçti yıllar...
Güzellikler karşısında
Asla uyanmadılar
Sancının çocukları...
Mantes La Ville – 03.03.2001

ÜÇÜNCÜ KARANLIK

Boşluğa vurulan
Bir prangaydı
Çelişkisinde kinin…

Renklendirilen
Rakamlar
Önyargıya dayandı.

Gerginleşen sözcükler
Takıldıkça tuzağa
Bölündü
Temmuz ışıkları
Orta yerinden…

İncelmişti dostluk
Sabahın
Selamsız başlangıcında.

Maskesi düştü
Bencilliğin
Varsayımlara
Değer biçme zamanı…
Hırsın hasılatı
Kaldırıldı
Çıkar tarlasında.

Döndürüldü çark
Soğukluğuna
Yürek atışlarının…
Tek yönlü
Esti rüzgarlar
Sabahında
Üçüncü karanlığın.
Magnanville,05.07.2000

KENDİLERİ ÇALIP, KENDİLERİ OYNAYANLAR

Etliyle… sütlüyle… tatlıyla beslenenler
Bilemezler senin kıymetini.

Taş çatlasa da onlara açtıramazsın
Çiftliklerinin pencerelerini…
İlgi alanlarında senin gibiler yok
Sen yoksun…
Bunu anlamalısın artık
Zaman ayıramazlar sana!

Onların gözleri hep yukarılarda
Bel büküp
Gerdan kırarken
Padişaha... sultana
Seni tanırlar mı hiç?

İşin aslını sorarsan
İplerinin uçları
Başkalarının ellerinde
Onların kendilerini kral zannetmelerine
Sen hiç aldırma!

Boş umutlarla
Yersiz beklentilerle
Seni insan yerine
Koymalarını bekleme...

Kapalı kapıların adamlarına
Yüzlerce mektup yazsan
Görüşmek ya da konuşmak istesen
Tek bir cevap dahi alamazsın...
Aman ha dikkatli ol
Üstüne üstlük
Şımartırsın onları

Kendilerini bir şey zannederek
Tepeden bakarlar sana!
Onlar birbirlerinin sırtlarını
Sıvazlamayı severler…
Sana sadece
Konuştuklarını "imrene imrene" dinlemek
Yazdıklarını "göklere çıkararak" övmek
Yaptıklarını "alkışlarla" ödüllendirmek düşer...

Zaman kaybedip
Başka şeyler düşünerek
Kendini oyalama.

Paris, 14.10.2005

İHANET KAPILARI

Gizli bir elin çevirdiği
Kukla bir anahtarla
Milletin gözleri önünde
İhanet kapıları
Birer birer açılıyor...

Giren azgın
Millet kızgın
Fakir üzgün...
Tersaneler ve dershaneler
İşgal altında
Değerler etrafa
Birer birer saçılıyor.
Susma be Hatice Nine
Ne olur konuşsana
"Bunlar sebep oldu." de
Oğlunun ölümüne.

Fatih'in fethettiği İstanbul
Acılar içerisinde
Güpegündüz kaçırılıyor çocuklar
At koşturuyorlar
Kap kaççılar.
Organ mafyaları
Köylerimizde ve şehirlerimizde.

Ha bire şehit düşüyorlar Mehmetçikler
Kars'ta, Bingöl'de ve Dersim'de.

Susma be Sümbül Teyze
Ne olur konuşsana
"37 yıllık tapulu evimi bunlar yıktı." de
Hayatinin zindan olduğunu söyle
70 yaşından sonra acılarla örülü
Sokaklardaki evinde.

Taşınıyor "Peygamber Sakalı"
Havaalanlarına
Her sabah
Akil almaz
Olaylarla uyanıyor insanlar
Ankara'da, Adana'da. Mersin'de.

Ne olursunuz susmayın Suayip Emmi
Akkadın Ana
Konusun hiç olmazsa benimle.
"Onlar saltanat sürerlerken"
80 yaşından sonra... 90 yaşından sonra
Aç... susuz ve uykusuz
Bana nasıl yaşadığınızı anlatın...
Bütün olayların gerisinde.

Ne olursunuz susmayin Suayip Emmi
Akkadin Ana!
Konusun hiç olmazsa benimle.

ŞER TACİRLERİ

Çiftçiler
Uncular
Ekmekçiler
Kasaplar
İpçiler
Mumcular
Siz beslediniz
Duygusuz körleri
Görgüsüz sağırları
Nankör kargaları...

Terazisizler
Kabalacılar
Veresiyeciler
Bahaneciler
Nemelazımcıları
Siz musallat ettiniz
Başımıza...

Cambazlar
Molozlar
Hamallar
Siz taşıdınız
Değnekleri
Helkeleri
Tenekeleri
Başınızda...
Ormanları
Talan edenleri
Harmanları
Cayır cayır yakanları
Boş kafalıları
Taş beyinlileri
Açgözlüleri
Siz seçtiniz
Öküzler

Ayılar
Canavarlar…Aldınız vermediniz
Verdiniz sormadınız...
Zalimi
Haini kolladınız
Haksızlıklara
Hiç ses çıkarmadınız
Namerde
Teslim oldunuz
Yemediğiniz nane kalmadı
Hayalciler
Enayiler
Aptallar...
Ankara, 03.11.2007

İNSANLARI TANIMAK İSTİYORUM

Ellerinle götür beni oralara
Senli benli acılar
Çığıldarken
O ıssız sokaklarda

Karanlık örtülmeden
Duman sarmadan
Gözlerimi
İnsanları tanımak istiyorum.

Unutulmuş bir kentin insanları
Gömülmek üzere
Karanlıklara
Durma
Uyandır yıldızları...

Ellerinle götür beni oralara
İnsanları tanımak istiyorum.

YAZ KARDEŞİM

Uzun ve ince bir yolda kanat çırpan yaralı kuşları
Atıkları, kirlenen denizleri, havayı, can cekişen doğayı
Unutulan dostlukları, acı hatıraları
Aklından geçen bütün duyguları
Yaz kardeşim yaz…

Zamana kurşun gibi düşen ağrıları
Anlamsız sevdaları, karşılıksız aşkları
Seni çılgına çeviren kusurları, suçları, suçluları
Horlanan özürlüleri, çocukları, anaları, yaşlıları
Yaz kardeşim yaz…

Belirsizliklerde eriyen yaşlı çocukları
Savaşları, işgalleri, kuşkuları, korkuları
Özlerinden koparılan şehirleri, insanları, hayvanları
Açlıkları, susuzlukları, uykusuzlukları, umutsuzlukları
Yaz kardeşim yaz…

Yolsuzlukları, vurgunları, kalpazanlıkları, hırsızlıkları,
Saygısızlıkları, sevgisizlikleri, seviyesizlikleri, ihtirasları, hırsları
Zorlukları, olumsuzlukları, tertipleri, iftiraları,
Hukuksuzlukları, bölücülükleri, ayırımcılıkları
Yaz kardeşim yaz…

Anlaşmazlıkları, cambazlıkları
İhmalleri, ilgisizlikleri, dertleri, hastalıkları,
Kazaları, afetleri, cinayetleri, kurbanları,
Unutkanlıkları, aptallıkları
Yaz kardeşim yaz…

Hasret türkülerini, özgürlük şarkılarını,
Kahramanlık destanlarını,

İhanetleri, hainlikleri, soğuklukları, ayrılıkları,
aykırılıkları,
Üstümüze çöken kara bulutları
Yaz kardeşim yaz…

Hissiz Avrupa'yı, isgalci ve sömürgeci Amerika'yı
Onun bunun maşası olan yöneticileri, korkulukları
Şuursuz kalabalıkları, gaflet yüklü politikacıları,
Dost, akraba tanımayan çıkar düşkünlerini,
bencilleri, oyuncuları
Yaz kardeşim yaz…
Paris, 06.06.2009

UÇURUMLAR

Göğün mavisi düştü kıyılarına
Duvarlarında merdivenleşti uykular
Asıldı kof sesler
Yüreğine.

Elini attı uçurumlara
Çekti çaresizliğini
Gözlerinin ucundan.

İlkbahar'ın göklerinde dağıldı
Damlalar
Yaklaştıkça en yükseklerinden
Rengi değişti bakışların.

Türküsünü duydu
Kadınların dudaklarından
Almadan gitti
En tatlı parfüm kokularını.

Mezelerinde dolaştı parmakları
Aydınlandıkça çıplak kadın vücutları
Ayağa kalkamadı
Yıldızların açtığı çukurlardan..

UNUTMA

Seni yitirmiş olsam bile
O aynalardan
Yine sen olacaksın gözlerimin önünde.

Tutamıyacağım belki ellerini
Belki de çıplaklığını örtemiyeceğim
Beyaz tüllerle.

Seni ele verecek o akşamlar
Unutma...

Nerede görürsen
Bir benzerini o durağın
Unutma söylensin yine benim şarkılarım.

Geçtikçe o kalabalık vitrin önlerinden
Işıklarda oku benim ismimi
Unutma...
Seni ele verecek o geceler
Unutma...

DEĞİŞİM

Onların
Sararmış sarkıtlarını kırmadan
Dokunmadan uçlarındaki
Kin damlalarına
Ellerinle çeke çeke
Kurumuş duygularını
Bulaştırmadan başkalarına
Girebilir sen içlerine
O zaman sen değişeceksin.

Onların
Düşürmeden varlıklarını
Ayak altlarına
Bayır aşağı kaydırmadan
Özlerini
Dimdik tutarak bakışlarınla
Girebilirsen içlerine
O zaman sen değişeceksin.

Onların
Hırslarındaki
Karışıklıkları dağıtarak
Sererek önlerine
Utandırıcı kimliklerini
Geçmişlerinde gezinmeden
Ve belirsizliklerinde ezilmeden
Girebilirsen içlerine
O zaman sen değişeceksin.

Zamanın üstünde
Senin duyguların.
Hiç endişelenme
Belirsizse yarın.
Kirlenmiş manzaralar karşısında
«Kendilerini görsünler » diye
Silkele yansımalarını
Üzerlerine
Onların
Girebilirsen içlerine
O zaman sen değişeceksin.

SONRALI VE SONRASIZ

Kelepçeli umutlarım
Gökyüzünün içinde
Umutlu parıltıları siliyor...

Sonralı ve sonrasız
Bir iskelet gibi
Asılı kalıyorsun
Gözlerimin içinde...

Ulaşamadığımız bir gün özlemiyle
Gözkapaklarıma vuruluyor
Ateş yüklü kahkahalar
Sonralı ve sonrasız
Düşünemediğimiz bir anda
Yapraksız kalıyor dallar.

Öbür günlerin saydam değişikliğiyle
Sonralı ve sonrasız
Kaçıncı akşamdır bilemiyorum
İnsansız kumar masalarında
Sensizliğe yenilişim? ...

Sonralı ve sonrasız
Karanlık pusu kuruyor
Yakalıyor Çok etkiledi beni aç umutlar
Ve...bileklerime takılıyor
Sensizliğin kelepçesi!
07.12.1976

İSTANBUL

Rıhtım kuşları
Acılara koşarcasına
Denizlere sürüklüyor beni
Üstüme üstüme geldikçe sensizlikler
İnim inim inliyorİSTANBUL...

Bu karanlık kentte
Kaskatı kanımla
Sığamıyorum düşlerime
Boş sokaklar vurguluyor sensizliği
Kentten kente götürüyor seniİSTANBUL...

Bu koskoca kent acılarıma doluyor
Rıhtım kuşları beni
Yorgun gecelerine sürüklüyor
Ve orada sensizliği
Didik didik ediyorİSTANBUL...
Aksaray –İSTANBUL

AVCI KUŞLARA REHBER OLMUŞ

Avcı kuşlara muhtar olmuş,
İki kanada karşılık
İki yüz ile...
Ağaçları kesmiş

Ağaç yapmış
Küçük kuru dallardan...
Kuşlar konsunlar diye.

Çiçekleri koparmış
Küçük ağaçlara bağlamış
Kuşlar şenlensinler diye...

Buğday gibi
Küçük küçük taşları
Tabaklara koymuş,
Kuşlar yesinler diye...

Kalemlerden direkler
Direklerden kuleler
Kulelerden viraneler
İnşa etmiş,
Kuşlar barınsınlar diye...

Kuru yapraklara,
Her birisi değişik
İmzalar atmış,
İki yüz ile…
Hiç kimse bunu farketmemiş…

Zaman geçmiş
Kuşları tek tek avlarken
“Hakim, savcı dostum...“ diye
Öğünmüş...

Birçokları gibi
Çok geçmeden kuşlar da
Farketmişler gerçeği.
Bu yüzden
Başka diyarlara
Göç etmişler...
Oralarda
Ülkeler,
Güzel insanlar,
Ağaçlar,
Tabaklar içinde buğdaylar,
Rengarenk çiçekler bulmuşlar...

Onlar oralarda
Huzur içerisinde yaşarlarken
Avcı yalnız kalmış
Bulunduğu yerde...
İki kanada karşılık
İki yüz ile...

Mantes la Ville – 1998

SIRLAR

Siz de onlar gibi
Örtün üstünü
Sırların...

Yargısız
Mahkum edin
Nasılsa değeri yok
Mazlumların...

Hesap sormaz
Hiç kimse sizden
Biliyorsunuz
Gelenler var
İzinizden...

Durak değil
Dağlar...
Ufacık taşlar için...
Yuvarlanan

Yine onlar,
Horlanan yine onlar...
Önemi yok
İri iri başlar için...

Üzülmeyin
Bir gün onlar da gider...
Üzüntü biter
Keder biter...

Bir dirhem su,
Ufacık bir yuva
Yeter,
Kuşlar için...

Siz de onlar gibi
Örtün üstünü
Sırların...

Paris – 22.08. 1995

SEVGİ OLMAZSA…

Önünde engel
Arkanda çengel...
Bir hiç uğruna
20 yıl git... gel...
Değişmez bazı şeyler...

Sevda
İnce bir perde
Eğer bilinirse
Sevgi devadır
Her derde...
İnsan insanı
Sevmeyince
Değişmez bazı şeyler.
Magnanville – 09.06.2000

HAZIR MISINIZ ÇOCUKLAR?

Bugün aranızdan bir kişiyi seçeceğim.
Çizgiler arasına sıkışmış, üzerine gölge düşmüş bir çocuk…
Bize evinden acılar taşıyan bir papatya…
Grileşen bir mavi ortasında sessiz, kalabalığın içinde kimsesiz bir gonca!
Yüreğiyle ışıklar saçan, sırlarla dolu bir can…
Güneş suyun içerisinde akıp giderken onun önüne boşluğun fenerleri düşüyor birer birer …
Söyleyin bir derdiniz varsa?
Gece ile karışan , al renklerle çerçevelenen, siyah noktalarla dolu bir hayatın parçası iseniz onunla birlikte çıkın ortaya.
Biliyorum korumalarınız korunmuyor.

İnsan kimlikleri eriyen, yollarınızdaki buzlardan rehberlere rağmen, nereye gideceğinizi belirleyebildiniz mi?
Hazır mısınız çocuklar?
Bugün aranızdan bir kişiyi seçeceğim.
Çizgiler arasına sıkışmış, üzerine gölge düşmüş bir çocuk…
Paris - 20.12.2003

KARGANIN AKLI

Kargaya sormuşlar :
" Düğünün ne zaman olacak? " diye.
Cevap vermiş :
" Arpa zamanı... "
Eklemişler :
" Pekiyi, o zamana kadar
Yapacakların neler var? "
Demiş :
" Korkulukları devirmek... "
" Neden ?... " diye
Gülmüşler.
Karga, biraz düşündükten sonra
Cevabı yetiştirmiş:
" Bazı insanların
Farkı yok korkuluklardan... "
Paris - 06.06.2000

GÜNAYDIN DEMEK GEÇMEZ AKILLARINDAN

Dostluğun
Temel kuralları
Erirse eğer,
İhtiraslar baskın gelir
Göremezsiniz insanlığı...

Irkçılık şablon olur
İlişkilere.
Pörsür beraberlikler...
Günaydın demek
Geçmez akıllarından...

Kapılar kapanır
Şeffaflık kaybolur
Pusulalarında...

Görülür
Bütün profillerinden
Kabalıklar...
Çıkarcılık
Ön plana çıkar...
Uzaklarda kalır
Dostluklarının...
Ve arkadaşlık türküleri...
Günaydın demek
Geçmez akıllarından...

Magnanville – 18.05.2000

DİKEYLER VE YATAYLAR

Kafadan bacaklılar mı
Daha önemli,
Yoksa
Soğanların gözleri
Yaşartmaları mı?

Renk düşkünü
Zavallılar
Beyazın renk olmadığını
Ne yazık ki
Bilemiyorlar...

Sürüngen benciller
Başkalarının ceplerinde
Saltanat arayan aptallar
Yaptığı iyiliğe
Kötülük karıştıran dalkavuklar
Bilinmiyorlar.

Kafadan bacaklılar mı
Daha önemli,
Yoksa
Soğanların gözleri
Yaşartmalar mı?
Mantes la Ville - 28.02.2001

ZAMBAKLARIN AÇTIĞI YERDE

Zambakların açtığı yerde
Böcekler de var…
Zaman gelir
Hafıza içinde
Kaybolur sırlar…

Dünya hâli bu,
Kimi ölür,
Kimi doğar…

Zambakların açtığı yerde
Böcekler de var…
Derinliklerde kalır
Birçok şey…
Görülmez belki kusurlar.
Çoğu zaman
Keşfedemezler gerçeği
Yazarlar, çizerler,
Okurlar...

Zambakların açtığı yerde
Böcekler de var…
Dünya hâli bu,
Kimi ölür,
Kimi doğar…
Paris – 09.05.1999

BU SANA YETER

Sigaranla aracını
Garaja bırak…
Anahtarlarını bir kenara koy
Bisikletinle çık dışarı
Rüzgârları kovala…

Mevsimler
Şarkılarla değişirken
İlkbaharları şiirleştir…
Küçük çocukların
Nefes alış verişlerini dinle…
Yaşlı komşunu
Düşün…

Evlerin kararan duvarları
Renk değiştiren camlar
Leyleklerin
Kanatlarını kirleten
Duyarsızlıklar üzerine
Yazılar yaz…
Ve şehirlerin
Yüksek duvarlarına as…

Bunları
Uzaklardan seyrederken
"Sokak gürültüleri,
Yollara konan tozlar
Ve nefes darlıkları...
Nasıl olsa değişmiyor" diye
Üzülme...

Gözbebeklerinden
Yansıyan umutlarla
Sen görevine devam et!
Bu sana yeter...
Mantes la Ville – 05.05.2001

ŞİMDİ GİT... SONRA GEL...

Daha fazla önünde durma acilarimin
Oynatma yerlerinden duygularimi
Düsüncelerime dokunma artik
Diriltme anilarimi
Beni yalniz birak
Simdi git...
Sonra gel!

Ben yalnizligima bagimliyim...
Sevdami kolay kolay
Ayak altlarinda çignetmem
Beni yalniz birak
Simdi git...
Sonra gel!

Gökyüzünün sitemine alisigim ben
Hiç önemli degil
Üstüm açik kalsin uyurken...
Agaçlarima kendim çikarim
Kendim sularim çiçeklerimi
Beni yalniz birak
Simdi git...
Sonra gel!

Daha fazla önünde durma acilarimin
Oynatma yerlerinden duygularimi
Düsüncelerime dokunma artik
Diriltme anilarimi.
Beni yalniz birak
Simdi git...
Sonra gel!
Ankara - 06.06.1979

BİR TANEM

Şiir okudum, şiir yazdım sana
Duygularım senin için bir tanem
Ayrılık ölüm gibi geldi bana
Zor alıştım sensizliğe bir tanem.

Gûzelliğinle rüyalarımdaydın
Seni içimde yaşattım bir tanem
Bakışlarınla hülyalarımdaydın
Zor alıştım sensizliğe bir tanem.
Frankfurt – 1980

BİBER YİYEN ACISINA KATLANIR

Endamınıza hayranım
Ulu orta çıkışlarınız
Beni mest ediyor...
Korkusuzca yürümenize
Devam edin...
Unutmayın :
İster siz yiyin
İsterseniz başkalarına yedirin
“Biber yiyen acısına da katlanır.“

Geriye bakmayın hiç
Döktüklerinizi
Düşürdüklerinizi
Merak etmeyin
Nasıl olsa toplayan bulunur…

Siz önünüzdeki fırsatları
İyi değerlendirin
Yalpalamadan…
Çalkalamadan yürüyün!

Herkes sizi “efendi zannetsinler”
Korkularından da olsa
Karşınızda
Gerdan kırıp
Boyun eğsinler.
Unutmayın :
İster siz yiyin
İsterseniz başkalarına yedirin
“Biber yiyen acısına da katlanır.“

Ağırlığınız
Sağırlığınız
Ve boyunuzun ölçüsü
Nasılmış
Bir görsünler…

Zarafetiniz
Letafetiniz tarihe geçsin...

Gelişiniz alımlıydı
Gidişiniz çalımlı olsun.
Paris – 02.01.2006

HÜCRE

Bir sonu izlerken
Acı anılar düğümlenecek gözlerine
Umutlar takılı kalacak bir bir
Erişemiyecek ellerin
Ellerime…

Bitimsiz acılara boyun eğeceksin
Özgür gecelerin demirlenecek
Ayrılık ağları örülecek düşlerinde.
En çikin karanlıklarda
Tükenecek umutlarının en pakçası.
O karanlıklar
Kilometrelerce uzakta
Dikiş atacak düşüncelerine
Ve... erişemiyecekj gözlerin
Gözlerime

AĞZINA KADAR DOLU BİR DÜNYA

Yükü sırtında geçmişin
Büklüm büklüm
Yollarını aşarak
Ben nereden nereye gelmişim?...

Karla örtülü bekleyişler
Dantel gibi işlenirken
Şiir bağında
Nedense ben
Acılara gülmüşüm!...

Merak ettiğim şeyler
Döndükçe etrafımda
Zamanında ben
Aşk tarlalarına
Şiir ekmişim...

Akreplere,
Yılanlara rağmen
Susamışım çok kere
İnsanca yaşamaya...
Bizim için örülen
Duvarları aşmaya...

Çok etkiledi beni
Düzenbazlıklar...
Her defasında
Düşünce körlüğünü
Renk körlüğünden
Daha çekilmez görmüşüm...

Yükü sırtında geçmişin
Büklüm büklüm
Yollarını aşarak
Ben nereden nereye gelmişim?...

İstanbul – 05.04.2000

AYNA

Kişi kendini görür
Aynada...

Düşünce ötelerinde kalır
Zaman zaman...
Eğri görür
Ters görür...

Suçlu arar daima
Yırtık pırtık
Bez görür...

Suçlanacak
İnsanın kendisi
Bilmeden suçlayamaz
İnsanın efendisi...

İnsan ister
Paris'te yaşasın
İster Konya'da
Değişmez gerçekler
Dünyada...

Kişi kendini görür
Aynada...

Mantes la Ville – 21.11.1995 / 18.30

KANDİL

Yüreğimde kandil
Ağlarım kendi içimde.
Terkedilmiş bir ilgi
Soğuk bakışların çanağı.

Karşıma sık sık çıkıyor
Anasına sırt çeviren bir yavru
Hangi günün aynasında
Kaybolmuş bir nesil
Tablolarıma hiç bir zaman giremiyor
Zulmün çamura gömülmüş ayağı.

FARE

Ne olduğunu anlayamadı
Kaldı nefes nefese...
Önce cirit attı
Sonra yoruldu kaldı...

Acıktı uzun zaman geçmeden,
Söylendi kendi kendine:
“Taş olsa yine yerim...
Demire geçmez dişlerim...”

İki gün sonra
Birisi canlı birkaç fareyi
Attı aynı kafese...
Aç fare baktı icaplarına
Küçük farelerin...

Dedi :
“Getirin daha başka fareler varsa...
Yine yerim ?”
Tutmuştu planı
Birisinin
Çoğalan fareler için...

Bıraktı kafes dışına
Fare yiyen fareyi...
Dedi:
“ Haydi göster kendini
Temizle fareleri...”
Kayseri, 13.09.2010

SONU GELMEYECEK

Bitmeyecek gülüşler kahkahalar
Hiç bir zaman sonu gelmeyecek
Bu mısraların...

Güneşin yankısı vurdukça denize
Duygularım taşacak denizlerden
O güzel ilkbaharın
Rüzgârı takılacak
Düşlerime...

Ve nerede olursan ol
Seni arayacağım ve seni seveceğim
Delicesine...

SÖZLERİMDEN DUMAN ÇIKIYOR

Ben buradayım
Yani içinizdeyim
Sözlerimden duman çıkıyor
Beni duyuyor musunuz ?

İkiye bölünmüş
Üç parça
Ve dört başlı bir şekil içindeyim
Başkalarının yerinde
Yani kendimdeyim.

Hızlı giden trenler
Şehirleri parçalayan düzenler
İlgilendirmiyor beni
Ben canların peşindeyim…

Ben buradayım
Yani içinizdeyim
Sözlerimden duman çıkıyor
Beni duyuyor musunuz ?
Kelimeler hastalanmış
Cümleler sakatlanmış
Kararlar yara almış
Yaşadığım şehirde
Herkes hastalanmış…
Tükenen mürekkepler,
Kendi kendine havlayan köpekler
İlgilendirmiyor beni
Ben canların peşindeyim...

Ben buradayım
Yani içinizdeyim
Sözlerimden duman çıkıyor
Beni duyuyor musunuz ?

Paris - 24.10.2004

ŞİDDET ADAMIN İÇİNDEYDİ

Kirlenmeler arasında fark edilmeyenler

Büyük bir mağazanın giriş kapısında
« Hayvanlar giremez … » uyarısına rağmen
İçeride yaşananlar bu yazının dışındaydı…

Paris'te hırpalanan çocuk
Irak'ta bombalanan…

Filistin’de kurşunlanan çocuklar gibi
Çaresizdi.

Adı konulamayan davranış bozuklukları

Raflar arasında
İki veya üç yaşında annesiz bir çocuk
Babası tarafından
Evrile çevrile dövülüyordu.

Ne görüntü alıcılarının
Ne de görevlilerin izleme alanında olmayan
İğrenç bir manzara.

Çocukken yaşlandırılanlar

Çevresindeki insanların
Sezgilerini önemsemeden
Küçük bir varlığın
Masumiyetini umursamadan
Kaba eylemlerini sadistçe sürdüren bir baba…

Kendi kendilerini yönetemeyenler

Yavrusunun geleceğini
Ve umutlarını çalan bir çocuk üreticisi
Kontrolsüz güç sahibi
İnsan sevmez bir hayal…

Şiddet adamın içindeydi

Bir alışveriş merkezinde
Sevmesini bilmeyen bir gölge
Öfkeyle beslenen şiddet
« Git evine bardak kır… Kapılarına vur...
Sakız çiğne!» diyemeyen
Bir çevre...

Bir başkasının yükünü sana taşıtacaklar

Acılarının profili hakla, hukukla anlaşılmayacak...
Yarınlarda geçmişine bakmadan seni
suçlayacaklar!

Kırılganlığından... haksızlıklara baş kaldırmandan
Faydalanmak isteyenler olacak...
Şiddet hamalı baban ise
Kendi kabalıklarının cezasını
Sana rağmen
Yalnız ve kimsesiz kalmakla çekecek…

Acılarının profili hakla, hukukla anlaşılmayacak...
Yarınlarda geçmişine bakmadan seni suçlayanlar
Bir başkasının yükünü sana taşıtacaklar!

Bouchelay, 01.12.2007

DOĞMA BEBEK !..

İş yerlerinde
Ayırımcılık rüzgârları esiyor
Küçülüyor insanlar
Çıkarları için…
Kin, nefret
Büyüdükçe büyüyor…
Bunları gelip de
Görme bebek…
En iyisi
Doğma bebek…

Sevgi ve insan hakları
Kitaplar arasında kaldı
İyi insanlar
Bunaldıkça bunaldı
Bunları gelip de
Görme bebek…
En iyisi
Doğma bebek…

Birçok kişi şimdi seyirci
Haksızlığa,
Sömürüye, düzenbazlığa...
Bunları gelip de
Görme bebek…
En iyisi
Doğma bebek…

Magnanville – 12.03.1999

GELİRSEN KORKMA BEBEK

İyi ki devletler,
Kanunlar var...
Sana da değer verirler
Seni de korurlar...
Gelirsen korkma bebek...

Sevinçler, özlemler
Dünyaya sığar…
Senin için gök gürler,
Yağmurlar yağar,
Güneş de doğar…
Gelirsen korkma bebek…

Dost insanlar,
İyi komşular
Her yerde var...
Seni de severler
Seni de kucaklarlar
Gelirsen kokma bebek…

Yerde çiçekler,
Ağaçlarda kuşlar,
Senin gibi bebekler
Seni bekler...
Gelirsen kokma bebek…

PARİS – 01.01.1999

KAVANOZ İÇİNDE BİR DÜNYA

Kavanoz içinde bir enkaz
Oyunlar cam gibi
Şeffaf...
Yürüyor onlar
Örümcek gibi,
Aşağıya sarkarak...

Dizine kadar kin içinde kinin...
Kapı değil
Sanki bir kapak
Üstünde sevginin...
Yetmedi kıvrım kıvrım uzanması
Bir yerlere...
Korku verdi
Tek başına
Büyüyen güllere...

Aşağı mahallelerde
Ses çıkaran kamyonlar...
Heykele benzeyen
Tabancalı adamlar...
Korku bir saplantı
Aç kuşun gözünde...
Sevgi bir işkence
Yeryüzünde…

Zaman
Masa başında eriyen kaygı;
Adalet göz çapağı…
Eşitlik yapay bir gül
Yoksulun elinde…
Kardeşlik içi boş bir rüya
Garibin üzerinde…

Karanlık efsanesi
Elleri kanlı trenin…
Yangın... deprem
Ve gözyaşı malzemesi
Mahkemenin...

Kavanoz içinde bir enkaz
Oyunlar cam gibi
Şeffaf...
Yürüyor onlar
Örümcek gibi,
Aşağıya sarkarak...
Mantes la Ville – 15.05.2001

İKİSİNİ DE SEVMEDİ AMCAN

Halleriyle
Amcan
Kahkaha makinesi sanki!

Birçokları
Gülmemek için
Zor tutuyorlar
Kendilerini.
Gerçi gülecek hal mi kaldı
Zavallılarda?
Sıkıntılar boylarını aştı...
Pahalılık bir yana,
Çocukları azgınlaştı...
Beklentileri
Gerisinden gidiyor
Çağın...

Gelenin gidenin
Burnundan tutuyor

Başka yer
Bulamadığından...
Bir elinde ağız bağı,
Diğerinde
Havuç ve soğan...
Sahi...
Ne yapmak istiyor
Amcan?
Magnanville – 17.04.2001

DEPREM

Uzandıkça
Tutasın gelir
Karanlığın uçlarından...
Geceler
Düş yataklarında erir...
Birçoklarının
Nefesleri kesilir
Enkazların altında...
Aç olanlardan alınır
Tok olanlara verilir...
Linç edilir
Çığlıklar...
Bulutlara perçinlenmiş
Ay ışığında...

Düz yazı gibi okunur
Gözlerinden
Hüzünler...
Bir ad konulur ustalığına
Acımasızlığın...
Acılar toprağa sarılır...

Rüzgârların esmesi fark edilmez
Yeraltlarında...
Duvar diplerinde
İnsan olmanın
Sancıları çekilir.

Paris – 19.08.1999

DÜNÜN KALINTILARI ÜZERİNDE

Yere kapanan bir taş
Dilenci ağustos böcekleri
Havayı kirleten
Çıkar panayırları...
Ve içi itibarla dolu bir tas...

Deniz kenarlarında
Ölü kaplumbağalar,
Can çekişen balıklar...
Açlar karşısında
Şerefe kadeh kaldıran
Sanıklar...

Dünün kalıntılarında
Yorgun manzaralar...
Üstleri aranan menekşeler,
Güneşe kırgın zambaklar...
Sevilmeyen yaz gülleri...
Çevreyi kuşatan atıklar...

Mavi
Yeşilin yanında solgun
Yeşil idama mahkûm...
Hastalıktan hayvanlar
Yakıla dursun...
Denizlerde
Zehir saçıyor batıklar.

Paris – 20.05.2001

GÜL ÇIKMAZI SOKAĞI

Kıskıvrak acılar saracak düşlerini
Dinle artık denizi
Gördüklerince.
Güneşin doldurduğu mavilikler var ya
Acılar orada uyurken
El ele
Günah taşıyacak geceler...
Göğü içecek gözlerin
Dayanamıyacaksın
Gül Çıkmazı Sokağı'nda
Bir kayboluşun uğultusuna.

Şiirler suskun olacak orada
Şarkılar ağlatacak seni
Kadehler kırılacak ellerinde
Düşünemiyeceksin
Ve sonra... bil ki
Bir daha Gül Çıkmazı Sokağı'nda
Göremiyeceksin beni...

RESİMLE DOSTLUK

Bir arkadaş
Bir dost,
Bir komşu resmi yap,
Baş köşeye oturt onları…

Zarar, kâr hesabı yapma
Çıkar, ihtiras, ihanet gibi
Kelimeleri
Aklının ucundan bile geçirme...
Boya, süsle,
Evinin en güzel yerine as...

Bunlar varken
Korkusuz
Endişesiz uyu...

Cıvıl cıvıl renklerle
Samimi çizgilerle
Dostluğun,
Göreceksin ki
Seni hüsrana uğratmayacak...
Paris – 03.03.1999

BİR ZAMANLAR

Bir zamanlar
Biz Sevginin
Ve güzellikler peşindeydik...
Hiçbir ihtirasımız yoktu
Yükseklerde şarkı söylemeyi de
Dans etmeyi de,
Aklımızdan geçirmiyorduk...
O zamandan beri
Biz karanlıkların değil,
Aydınlıkların çocuğuyuz.
Biliyorduk
Her zaman aynı yönden
Esmezdi rüzgâr...
Sadece bizim için değildi
Kara bulutlar...
Bir zamanlar

Biz Sevgi
Ve güzellikler peşindeydik
İçimizde kardeşlik ve insanlık
Dışımızda
Berrak bir dünya vardı...
O zamandan beri
Biz karanlıkların değil
Aydınlıkların çocuğuyuz.

İLK ADIMLARINI YÜREĞİME ATTILAR

İlk ağrı can-özümden bileklerime sarıldı
Çocuklarım küçük,
İlk adımlarını yüreğime attılar.

Yağmur pencere camlarından süzülüyor
Gelen var
Uzaklardan
İnsanlığının bilmem kaçıncı sensinde
Elleri kelepçeli...

Yıldızlar
Ağaçlardan düşen damlalarda pırıl pırıl
Ay bir gece için
Pusu kurmuş karanlıklarıma…

İlk ağrı can-özümden bileklerime sarıldı
Çocuklarım küçük,
İlk adımlarını yüreğime attılar.
Bor, 18.08.1974

AMA… NASIL ?

Bir umut,
Kutunun içine konuldu
„Telefonun cevap vermiyor…
Çok üzgünüm…“ diye
Not düşüldü.
Kapakları kapatıldı,
Bir ambalajla sarıldı,
Renkli iple bağlandı…
Üzerine adres yazılarak
Postaneye gidildi…
Tartıldı,
Pul yapıştırıldı,
Parası ödendi…
Ve eve gelindi.

Gözyaşlarıyla
Sevinç kurgusu
Tam bir hafta sürdü...
Sonra postacının getirdiği
Bir kartla
Tekrar postaneye gidildi.
Gönderdiği kutu
Geri gelmişti.
Üzerine ise;
“Belirtilen isim,
Adresinde bulunamamıştır...”
Yazılıydı.

Birçok araştırmadan sonra
Sevdiğinin uzaklara,
Çok uzaklara
Bir daha geri dönmemek üzere
Gittiğini öğrendi...

O elleriyle hazırladığı,
Bağladığı,
Ambalajladığı,
Postaladığı
Geri dönen
Üzerinde adres bulunan
Kutuyla baş başa kalmıştı...

Onun içinde hayat
Bir başka dönemeçten
Şekillenecekti...
Ama... Nasıl?...
Paris – 1991

KARANLIĞA SAVAŞLA YAZILANLAR

Bir daha ısınamayacaksın, soğuyan ellerin uzanamayacak dostluklara!
En azından bir kez olsun geriye bakma fırsatın var… Çiçeklerle dostluğunun süresini... sevginden aldığın hazları... iç güzelliğinle saçtığın ışıkları bir daha gözden geçir!

Ne yazık ki
Senin yarınlarına onlar karar verecekler.
Belki bir daha mart gelmeyecek. Karlar içine gömülemeyecek çocuk ayakların. Senden sonra okullardan savaş izleri silinemeyecek. Sen anılacaksın kitaplarla.
Kan izlerini görmeden, acıları hissetmeden son bir defa daha sarıl ananın kollarına
Nefes nefese

Vedalaş çiçeklerle.
Acılar duygularına adım attıkça zaman daralıyor.

Anıların
Saplanırken yüreklerine yaşayanların
Sen asla unutulamayacaksın.
Öfkeleri olduğu yerde bırakmak yerine
Neden savaşmak istiyorlar? Ne istiyorlar senden hiç düşündün mü?
İçlerindeki düşmandı onları harekete geçiren!
Biliyorum kendileriyle bile dost olamayanların çılgınlıklarıyla karşı karşıyasın.
Elimden bir şey gelmiyor ! Özünde ölümler, gözyaşları olan savaşlarla seni hedef alan düşmanlıklara engel olamıyorum.
Sen çok küçüksün... Seni çok seviyorum! Korkuya gölge, ağıta malzeme arayanların reçetelerindeki fos duygular yarın bir bir ortaya dökülecek…
Tutkular kan lekelerini mürekkepleriyle yazarkan ellerini titretecek bazılarının. Gözlerin arkada kalmasın çocuk!
Sofra başında bir lokma ekmeği yemeden aç acına gözyaşlarıyla düşerse üzerine anan, ona gülümsemeyi unutma!
Şu an çıkar kokan savaş tacizleri altında yaşıyorsun Irak pencerelerinde titriyor.
Yaşlı çizgiler senin de peşine düşüyor!
Biliyorum tank uçlarında çiçekler yaşayamaz...
Savaş sevgi değil acı taşır evlere !
Kan izlerini görmeden, acıları hissetmeden son bir defa daha sarıl ananın kollarına
Nefes nefese
Vedalaş çiçeklerle.
Acılar duygularına adım attıkça zaman daralıyor.

Mantes la Ville - 01.03.2003

BEN KAYBETTİĞİM YILLARIMI ARIYORUM

Ne değeri var,
Yırtılmış,
Mavi iş gömleğimin,
Pantolonumun
Ve eskimiş ayakkabılarımın ?
Ben kaybettiğim
Yıllarımı arıyorum...

Ne önemi var,
Açılmış mektuplarımın,
Dışlanışımın,
Kaybolan haklarımın?
Ben kaybettiğim
Yıllarımı arıyorum...

Ne önemi var,
Dostluğun, kardeşliğin,
Birlikte çalışmanın?
Ben kaybettiğim
Yıllarımı arıyorum...

Ne değeri var,
Yitirilmiş emeklerimin,
Alın terimin,
Hiçe sayılan gayretlerimin?
Ben kaybettiğim
Yıllarımı arıyorum...

Paris – 2000

KÜÇÜKTÜM... KÜÇÜCÜKTÜM

Küçüktüm
Küçücüktüm
Elime verdiler bir gülü
Yüreğimde büyüttüm...

Annem sevgi taşıdı bana
Bunları
Bakışlarımla sundum
Babama.

Okul
Arkadaşlar derken
Öğretmenlerle tanıştım…
Yazmayı, okumayı
Ve öğrenmeyi öğrenip
Bilgiye ulaştım.

Kuşları sevdim
Çiçeklerle anlaştım…
Kalemlerle
Kitaplarla iyi bir arkadaştım…

Sık sık resmini yaptım
Yaşadığım çevrenin…
Yılmaz savunucusu oldum
Ekolojik dengenin.

Küçüktüm
Küçücüktüm
Elime verdiler bir gülü
Yüreğimde büyüttüm...

Mantes la Ville - 14.04.2004

MADEM Kİ HÜRSÜN EVLADIM…

Madem ki hürsün evladım
Söylesene
Babanın at satın aldığını…

Sırtındaki keneden
Cebindeki
Deliklerden bahsetsene…

Söylesene
Suların akmadığını.
Bazı insanların sana
Tepeden baktıklarını...

Madem ki hürsün evladım
Tarih nasıl tekerrür eder,
Eldeki avuçtaki
Nasıl gider?
Anlatsana…

Madem ki hürsün evladım
Söylesene
Babanın at satın aldığını…

Metz, 07.04.1982

İÇ İÇE

Avukatım hastanede doktor,
Doktorum
Adliyede avukat...
Öğretmenim onların
Tecavüz ettiği kişi...
Babamı ben doğmadan
Kaybetmişim...
Bizi gözyaşlarıyla büyüttü
Annem...

Komşum,
Akıl hastası...
Arkadaşım kedi...
Dostum
Kalemim...
Düşmanım
Cehalet...
Beni rahatsız eden
Çıkarcılık...

Okulum;
Kahvehane...
İşyerim,
Okul...
Kazancım;
İnsanlara yaptığım
İyilik...
Endişem
Anlaşılamadığım...

Ben insanları
Çok seviyorum...

Paris - 01.01.1999

SEN SUÇLU DEĞİLSİN ARKADAŞ

Sen suçlu değilsin arkadaş
Seni o karanlığa sürükleyen
Akşamlar suçlu…
Üzülme
Yitik günlerin acıları
Çabuk geçer.
Gözlerin nasıl olsa
Sevmeyi öğrendi
Unutmayı da öğren
Bütün acıları...

Seni meyhanelere düşüren
O gözleri unut
Hızı kesilen bakışlarının
Suçluluğuna inanma
Çünkü sen suçlu değilsin arkadaş
Seni gölgeleyen umutlar suçlu.
O donuk gözlerindeki
Unutulmuş şiirleri
Anlamasalar ne çıkar ?…

Sen bilinmeyen ötelerde yalnızsın
Gözlerin de yapayalnız…
Sen suçlu değilsin arkadaş…

İstanbul, 20.02.1975

SİYAH ÇELİŞKİLER

Boşuna atma havanı
Toz pembe değil meydanlar
Gün gelir yukarılardan tükürürsün
Gün gelir
Yerlerde sürünürsün.

Böbürlenmeye değmez ki hayat
Biri bir şeyler yer
Düşünürsün
Biri bir şeyler der,
Üzülürsün...

Daha fazla vakit kaybetmeden
Çuvalın ağzını aç
Rahmetli anan
Nasihatla doldursun…

Anlayana yerinde bir söz
Çok tesirli bir ilaç
İlim… irfan
İnsanın başında bir taç…
Değilse bakış ile dövülürsün…

Değirmene giden unlanır
Düğün yerinde
Göbek atan pullanır
Akılsızı
Kim olursa olsun kullanır…
Benden söylemesi :
Uyanık dur...
Gözlerini iyi aç!

Paris, 13.09.2005

İÇİNİZDEKİ ŞEHİR

Sessiz bir pazarlıkla satın aldığınız içinizdeki şehirde yaşıyorsunuz.
Henüz borçlarınızı ödeyemediniz.
Siyahlayan göz kapaklarınız altında bir şeyler hissetmeye çalışıyorsunuz.
Kendinizden uzaklaştığınızı fark etmeden düşünce tellerini teleferik gibi kullanarak en uzaklara kayıp gidiyorsunuz.
Sayısız unsurlara dokundukça tüyleriniz ürperiyor.
Sizi aşan sözlerinizin yankılarıyla sarsıldığınızı hissettiğiniz anlardaki bağırmalarınızla özünüzdeki kuşları kaçırıyorsunuz. Nefes alışverişlerinizle gülleriniz soluyor.
Çılgınlıklarınızla çatılarınızdan kristalleriniz dökülüyor.
Düşünme alanınız daraldıkça şehriniz büyüyor.
Sokaklardan, caddelerden koştukça yoruluyorsunuz.
Gecelerinize gerilim makinelerinizin ışınları düştükçe robotlaşıyor insanlarınız.
Kirli sularınızdaki kurbağalarınız timsahları dahi korkutuyorlar.
İç yolculuğunuz yaşlandırıyor sizi.
İçinizdeki çığlıklar büyüyor.
Kırk ayaklı zorluklar üretiyorsunuz.
Laboratuarlarınızdaki yedek hücreler size tatlı anlar yaşatmaya fırsat vermiyorlar.
İçinizdeki korkunun göstergesi sizi yukarıdan aşağılara bırakırken siz sesinizi dahi çıkaramıyorsunuz.
Saatler kıpırdadıkça mevsimler sökülüyor yüreğinizden...
Aklınızdan hep yalnızlığınız geçiyor.

Mantes la Ville - 22.09.2002

VAROLUŞ ÜÇGENİ

Ben ve onlar
Köşelerindeyiz
Varoluş üçgeninin...
En fakiri benim
Çırılçıplak...
Acıların üstlerine basarak
Girmişim aralarına.

Etrafıma toplanmışlar
Kelebekler...
Büyütmek için beni
Güllerime konarak...

O zamanlar
Derin derin nefes almışım
Geleceğin gözlerinden sızan
Gözyaşlarına bakarak.

Adımı "hasret" koymuşlar
Eflatun renkli düşünceleri
Sıyırarak özümden
Güle benzesin diye.

Küçük adımlarımı
Taşımışlar mutluluklarına
Bu yetmemiş
Bakışlarımla ıslanmışlar
Uzatarak dudaklarını
Yanaklarıma.

"Anam... babam..." dedirtmek için
Uykusuzluklarını eklemişler
Yüreklerine
Sevgiden köprüler kurarak…

Ben ve onlar
Köşelerindeyiz
Varoluş üçgeninin...
En fakiri benim
Çırılçıplak...
Acıların üstlerine basarak
Girmişim aralarına.
Paris – 14.11.2003

SEN NE BİÇİM İNSANSIN?

Sen ne biçim insansın be
Bizi ne aradığın ne sorduğun var...
Duyduğuma göre
Bir bankada müşterek hesap açtırıp
Anamın üç - beş kuruşuna da el koymuşsun...
Biliyorum İstanbul İstanbul olalı kimleri
değiştirmedi ki...
Kelikle giden topukluyla döndü...
Biraz daha sürü eteklerini İstanbul sokaklarında...
Aynalar nasıl olsa geçmişi göstermiyor...
Ah ah.... doğduğun, büyüdüğün ilçenin
Tozlu yollarını ne çabuk unuttun...
Kurnazlık senin ak akçen

Bilirim seni
Üç kardeşini de
Bir çok kere uyuttun...
Kız hiç çeken olmadı mı senin saçlarını
Amerika'larda, Avrupa'larda ne işin var diye ?
Yine bir yalan uydurdun
Ceplerine paraları doldurdun...
Sen ne biçim insansın be
Bizi ne aradığın ne sorduğun var...

Paris - 09.10.2004

HALİL İBRAHİM GÖCEK

Anası :
"Benim çiçeğimsin" derdi, ona.
O, Fransa'ya
Yozgat'tan geldi...
Sevgi ve umut taşıdı
Yüreğinde,
Hasretle birlikte...

Yıllarca yeraltında çalıştı
Kömür tozları soludu
Yorgunluk taşıdı evine...
Çocukları
Beklediler onu
Pencere önlerinde...

Forbach'da
Bir gün
Acı haber geldi evine...
Halil İbrahim GÖCEK
Parçalanarak ölmüştü

Kömür mağarasında...
Gözyaşları
Feryatlarla birleşti...
Onun sevgisi
Yüreklerde derinleşti.

Hatıraları
Kömür halinde
Sağa sola yollandı,
Yandı,
Bitti
Kül oldu
Onun gibi...

Anası :
“Benim çiçeğimsin” derdi, ona.
O, Fransa’dan
Yozgat’a gitti...

Metz – 1996

SUÇLULAR VADİSİ

Suçlular vadisinde
Sabırlı ol
Dimdik ayakta dur
Gelen vursun
Giden vursun…
Arkana hiç bakma
Açık tut ense traşını
Herkes görsün.

Suçlular vadisinde
Küfürler savrulurken
Sakın sesini çıkarma
Dut yemiş bülbül gibi ol
Her yerde
İnsanın değeri ucuzlarken
Burnunun ucundaki
Pahalılık etkilemesin seni.

Vallahi acı yersen dilin,
Acı konuşursan yüreğin yanar.
İlk anda
Ananı... babanı unut.
Hallerini hatırlarını sormana gerek yok
İster kuvvetten düşsünler
İsterlerse yerlerde sürünsünler
Sesini hiç çıkarma
Boş ver...
Yıkılırsa yıkılsın emeğin
Devrilirse devrilsin direğin…

Geç git yanı başından
Yere düşen dostunun…
Zerre kadar
Acıma sakın
İstersen bir tekme de sen vur…
Seni sanki düşünen mi var şimdi ?
Önüne çıkarsa şöyle şişko bir hindi
Kimseye çaktırmadan kes başını ye !
Telaşlanma, rahat dur
Hiç farkettirmeden olduğun yerde otur!
Nasıl olsa
Suçlular vadisindesin.

Çok çalışırsan hor görülürsün
Doğruyu konuşursan kovulursun
Sevgi için yollara düşersen
Ezilirsin
Zulme karşı direnirsen
Çeşitli vasıtalarla dövülürsün
Biliyorsun
Bunlar geçiştirilecek şeyler değil…
Nasıl olsa
Suçlular vadisindesin
Gaddar ol!
Hani tek yönlü entegrasyondan bahsediyorlar ya
Hiç olmazsa
Kimlik kartın onlarınki gibi olsun.
Çünkü senden böyle olmanı istiyorlar.
Bu söylediklerimi

Her şeye rağmen hoş karşılamıyorsan
Bildiğini oku, dilediğini yap
İstersen zorla, istersen dayat
Belli olmaz
Belki kabul görürsün.

Paris – 04.11.2004

GEÇMEDİ BOR'UN PAZARI BAĞLA EŞEĞİNİ SİKKEYE

Çanaklar kırılarak
Satılmaz...
Kârlı işler ara.
Sırtında kambur
Yün çırpar
Avradın Zâra.

Acıkan çocukların
Yem bekleyen hayvanların
Düşündürmesin seni...
Geçmedi Bor'un pazarı
Bağla eşeğini sikkeye;
Para kazanacaksın,
Gitmeyeceksin Niğde'ye...

Umutsuz kalma
Pazar meydanlarında...
Müşterilerin duysun sesini,
“Halil yine gelmiş...” desinler.
Dallarından koparılmış
Elmalarından sat,
Buz gibi yesinler...
Geçmedi Bor’un pazarı
Bağla eşeğini sikkeye;
Satacaksın malını
Para kazanacaksın,
Gitmeyeceksin Niğde’ye...

Seni üzmesin
Vurdumduymazlıklar...
Hileli işler,
Cambazlıklar...
Bırak bunları
Bir kenara,
Kafanı yorma...
Geçmedi Bor’un pazarı
Bağla eşeğini sikkeye;
Satacaksın malını
Para kazanacaksın,
Gitmeyeceksin Niğde’ye...

Bor – 09.05.2000

ELMA KURDU

Elmanın içinde
Kurt kemirir beyazı
Kavuşmak için
Çekirdeğine hayatın...

Yeni doğmuş birisi gibi,
İrkilirken
Karanlıklardan.
Emer tadını... tuzunu
Doğanın.

Soysuzluğun magmasında
Lavlar taşır
Bencilliğine…
Uyur… uyanır
Değişmez hiç bir şey
O tadıyla kalır
Yuvasında zamanın…

Ağ örer maskesiyle
Tükenirken
Açtığı çukurlarda…
Kara gözünde kalır
Oyunlar
Kıvrım kıvrım...
Yeşiline sarılırken
Elmanın...
Güneşi batar
O gizlenir...

Özsuları kokuşur
Midesinde
Kömürleşmiş tohumların...
Birer... ikişer düşer taşları
Ördüğü duvarların...
Sonunda o,
Açıkta kalır.

Magnanville, 26.05.2000

MOİSE MARCE İLE

Bir zamanlar
Biz Sevginin
Ve güzellikler peşindeydik...
Hiçbir ihtirasımız yoktu
Yükseklerde şarkı söylemeyi de
Dans etmeyi de,
Aklımızdan geçirmiyorduk...
O zamandan beri
Biz karanlıkların değil,
Aydınlıkların çocuğuyuz.
Biliyorduk
Her zaman aynı yönden
Esmezdi rüzgâr...
Sadece bizim için değildi
Kara bulutlar...
Bir zamanlar
Biz Sevgi
Ve güzellikler peşindeydik
İçimizde kardeşlik ve insanlık
Dışımızda
Berrak bir dünya vardı...
O zamandan beri
Biz karanlıkların değil
Aydınlıkların çocuğuyuz.

DÜŞLERİMDEKİ İSTANBUL

Özlemlerin yazıldı gözlerime
Biçimler eriyor düşlerimde
Resimlerinde bir başka,
Duygularımda bir başkasın Istanbul…

Dokunmaz denizlerine ayrı yaşamak
Özlemler gerilir manzaralarında
Düşünceler yerlerinde durmaz
Kurşun gibi oturur yalnızlıklarıma Istanbul...

Geçmişinde yaşar ak balıklar
Martılar dolanır hatıralarında
Öğütülmüş dostluklar sabahlara taşınır
Anadolu ağarır ufuklarında Istanbul…
Ankara – 12.01.1980

SULAR TERSİNE AKARKEN...

Doldur...
Doldur tersinden
Beklentilerine
Göz yaşartan zamanı!
Gülleri bırakarak
Kimler geçip gidiyor?

Eğlencelerle dolu
Sınırsız bir baharı
Bir bir koparark
Nice renkler soluyor...

Konu ediliyor
İsimsiz kitaplara
İnsan kayıran tüccarlar,
Duygu katilleri,
Aşk düşmanları...

Gölgesinde kalıyor
Kirli havanın
Kasabalar...şehirler
Gülleri sulayan nehirler…

Doldur...
Doldur tersinden
Beklentilerine
Göz yaşartan zamanı...

Mantes la Ville – 12.10.2000

2000 NUMARALI HÜCRE

Yeryüzü
Dallarından koparılmış
Güllerin çöplüğü…
Tek tip
Elbise giymiş
İnsanlar...

Bir koşturmaca
Gökyüzünde...
Işınlarda mikroplar
Mikroplarda ışınlar...
Sırtına yüklenmiş
Aynalar
Kanatlarından yanmış
Kelebeklerin...

Deniz üstünde
Sahipsiz uçurtmalar...
Gecenin pususunda
Eriyor çocuklar...

« Dur… » diyen yok
Batan özgürlüklerin
Ucundan tutarak…
İnsan yutan
Sığınaklarda…

Onların
Geride bıraktıkları ;
İzdüşümü
Baktıklarımızın…
Sonu gelmiyor
Acıların
Gözyaşı üreten
Makineler arasında…
Kökleri dışarıda
2000 numaralı hücrenin…

Mantes la Ville – 12.06.2000

ÖĞRETMENİM

Eserin senin
Duyarsızlığın ucundaki
Yaşlı çocuklar…
Tutunmuşlar bencilliğin
Çıkıntılarından
İne ine aşağılara
Bir nesil tükeniyor…

Kırpıldıkça kenarlarından
İsyan üreten görüntüler
Üstü örtülü bir tezgah altında
Ejderhalar üretiyor pireler
Eylül onların gözlerinin içinde
Kinle oluşmuş bir yığınak
Fırsatçıların odağı
Sevgiyi imha eden bir sığınak
Ve…
Umut bağladıkları

Arkası uçurum olan
Bir dayanak...

Öğretmenim
Kurumadan
Değerlerin kaynağı…
Yaklaş kılcal damarlarına
Gençliğin…

Yaklaş
Sönmüş bir duyarlığı
Zaman savurmadan.

Biliyorum
Yakanda iki el var…
Özgür değilsin iç dünyanda
Acılarla önüne düşerken yarın…

Sağında olaylar,
Solunda seni hırpalayan sırlar
Endişelerin kaynağı
Senin içinde büyüyen

Yarınlar...
Eserlerin
Sadece seni değil,
Kendilerini de göremiyorlar
Öğretmeniml…

Paris - 30. 04. 2001

HANGA HUNGA

Sana ihtiyacım yok
Hanga Hunga
Sana ihtiyacım yok
Seninle ilgili
Duyduklarım korkutuyor beni

Üç parçalı bir hayat içerisindesin
Dünyaya
Olumsuzluklar taşıdığın yeter…
Çık şarkılarımızdan Hanga Hunga…
Sayende
Çocuklarımız satırlarla gidiyorlar okullara
Henüz oldukça erken
Düşünme fırsatı ver
Serbest bırak...
Kendileri karar versinler ne yapacaklarına
Bilir bilmez

Kasaplık yapmasınlar
Azıcık bir acıma hissin varsa
Olumsuz etkilerini
Gözden geçir Hanga Hunga...

Şimdi
Şaşkınlıktan dans ediyorlar insanlar
Sakın
Keyiflerinden sanma...

Girmediğin yer kalmadı
Çıkarların uğruna
Acılar ektin her yana
Bazı değerleri çar çur ettiğin yeter
Her yerde küfrediyorlar sana
Hanga Hunga…

"Ağlayanların malı gülenlere fayda vermez ..."
derler
Dürüst ol,
İnsan sevgisi taşı

Kendini dostluğa ayarla
Düşmanlıktan hayır gelmez Hanga Hunga.
Otur bir yere
Şöyle derinlemesine herşeyi gözden geçir
Kendini kötülük yaptığın insanların yerine koy...
“Ben niye suçsuz - günahsız insanlara kötülük yaptım“ diye
Hüngür hüngür ağla.
Senin gibi medeni bir insana barbarlık yakışmıyor Hanga Hunga..
Dünyaya kazık çakacak değilsin ya….
Yarın bir gün sen de öleceksin...
Uzun uzun bunları düşün...
Hanga Hunga…
Hanga Hunga…

Paris - 19.12. 2004

DAĞ BABAMIN ATININ ADIYDI

"Dağ" babamın atının adıydı
Kan renkliydi
Onu hesapsız
Silahıyla
Hiç bir zaman üstünde taşımazdı...
Sırtüstü düşürürdü yere...
Sevgi diliyle kişner
Kalleşliği sevmez
Dostluktan pek anlardı...

Şimdi
Kiminin düşüncesini aldılar
Kiminin ellerindekilerini
Gençlikleri birer birer sıyrıldıkça
Bedenlerinden
Nefretleri çıktı ortaya.

Destek buldu masumlara acı çektiren kimlikleri...
Bir sloganın içindeydi hayatları :
"Yaşasın inekler...
Kahrolsun dört ayaklı sinekler..."

Arkalarında onları hayal peşinde koşturan
Korkunç ve belalı bir dev...
Önlerinde uçsuz bucaksız insan yutan
Bir karanlık...
Ekilir elleriyle geleceğe bir hiç!
Alınır hasılatı sonra :
Boynu bükük bir Halime
Ve üstü açık bir samanlık...

Ağıtlar yakılır zindanlarda
Ömûrler tüketilir meydanlarda
Geride bırakılır dostluklar
Hergün yeniden yeşertilir düşmanlık.

"Dağ" babamın atının adıydı
Kan renkliydi
Onu hesapsız
Silahıyla
Hiç bir zaman üstünde taşımazdı...
Sırtüstü düşürürdü yere...
Sevgi diliyle kişner
Kalleşliği sevmez
Dostluktan pek anlardı...

Paris - 09.08.2003

SANA “BİR GECEDE KAL“ DEMEM

Canın sıkıldı mı
Git Seine Nehri’nin kenarına
Kuğularla dost ol
Parçala bir ekmeği
Onlara at !

Kimin gönderdiğine aldırma
İçindeki mektuplarla
Kuzeye doğru dans ederek
Akıntıya kapılan
Şişelere bak…

Hiç bir zaman
Kendini başkalarının yerine koyma
Sakın bir başkası gibi de olma
Kendi kişiliğinde kal...
Gelişsin içindeki sanat
Sana “bir gecede kal“ demem.

Bir toplumun sayfasında
Bir sayfanın aynasında
Bir aynanın ortasında
Varlığını
Bir gül gibi dayat
Sana “bir gecede kal“ demem.
Görmemezlikten gel
Yanıbaşından geçen
Soğuk rüzgârları
Güneşi iç
Çıkar içinden hüzünleri
Acıları birer birer yak…
Sana “bir gecede kal“ demem

Duyduklarına asla inanma
Gördüklerini birer birer tart
Öğrendiklerini tekrar gözden geçir
Duygularını
Sadece sevdiklerine anlat...
Sana “bir gecede kal“ demem.
Brüksel, 05.11.2005

SAVAŞ DANSLARI

Devir değişti babalık
Adamlar savaş dansları yaparak
İşgallerle para kazanıyorlar…
Görmüyor musun yağmalamaları
Bombalamaları?
Canın çıkıyor üç beş kuruş kazanacağım diye…
Senin alın terin şimdi ne işe yarar?
Uzaklardan gelen
Tanklar geçiyor sokaklarından
Seni sorguya çekiyorlar niçin doğdun diye!
Bir şey diyemiyorsun...
Yakında bu gidişle hukuk dersleri de kaldırılacak
Okullardan.

İnsan hakları deniliyordu ya sağda solda...
Sen söylenilenlere inanma!
Görüyorsun ya her şey yerinde değil şimdi?

Devir değişti babalık
Silah tüccarları
İnşaat sektörleri
İdare ediyorlar ülkeleri
Bunu anlamayacak ne var
Savaşla satacaklar ürettiklerini!
Gel benim sözümü dinle!
İlerde çocuk acısı çekmemek için evlenme
Onların işleri hayalî düşmanlar üretmekle
Tehditle falan yürüyor...
Bu yolla küçük küçük ülkeleri “kurtarma” adı altında
Birer birer ele geçiriyorlar.
Siz birbirinizle dövüşürken
Onlar
Yeraltı zenginliklerinizi tüketecekler.

Geçmiş acılarla yüreğinize otururken
Ne desem ki size?
Artık biraz anlayışlı olun!
Adamların işlerini kolaylaştırmak için kendi halklarınızla
Kavgaları artırın!
Bir kaç gruba bölünün ki işleri kolaylaşsın onların!
Unutmayın ki çıkarlar sevgiyi yok eder
Sevgisiz bir toplumun ferdi olmak
Eğitimsiz bırakılmak onların tek isteği…
Aydınlıkta kalmak veya karanlıkta yaşamak
Sizin elinizde!
Biliyorsunuz güneş vaktinde doğar vaktinde batar...
Keserler sonra başını
Vakitsiz öten horozların!
Devir değişti babalık
Adamlar savaş dansları yaparak
İşgallerle para kazanıyorlar…
Görmüyor musun yağmalamaları
Bombalamaları? Paris – 17.03.2003

BEN YÜREĞİMLE YAZDIM ŞİİRLERİMİ

Ben yüreğimle yazdım
Şiirlerimi
Gurbette gezindim
Yazılarımla...
Özlemlerimi çizdim
Resimlerime
Üstüme gelen
Acılarla ezildim.
Sırtıma yüklendim
Yılları
Belleğimde sakladım
Sırları
Aşamadım çoğu kez
Yolları...
Beni tedirgin ettiler
İki yüzlüler

Gözlerimin önünde
Gözyaşı doğurdu
Analar
Acılar dağıttı
Yetimler ve öksüzler.
Ben yüreğimle yazdım
Şiirlerimi
Gurbette gezindim
Yazılarımla...
Özlemlerimi çizdim
Resimlerime
Üstüme gelen
Acılarla ezildim.

Rueil Malmaison – 10.12.2005

SUSMA MEHMET!

Perde açılır…
Bir asker bir bayrakla sahnenin ortasındadır.
Masa üzerinde kutsal kitap, toprak, Tarih kitabı ve Anayasa bulunmaktadır.
Vatandaş bağırarak içeri girer :
Üzerimize ölü toprağı mı serpildi?
Özümüzdeki kutsallıkları kim aldı?
Konuş Mehmet… Ne olursun susma mehmet!

Vatandaş :
Susma Mehmet gerçeklerden söz et!

Mehmet :
Yağarsa bir partinin
Ya da din tüccarlarının kuruntuları
Milletin üstüne
Gök kızarır… yer titrer
İnsanlar üçüncü plana atılır
Haksızlıkların resimler yapılır
Ağlaşır insanlar.
Beddualar yükselir...
Acılar üstüne
Türküler söylenir !
Şiirler yazılır...

Vatandaş :
Susma Mehmet çarpıklıkları anlat!
Mehmet :
Kimi onların arkasından gider
Kimi de haksızlığa uğrar
Suçlanır
Tutuklanır
Cezalar verilir
Hapishanelere atılır
Huzurdan… eğitimden… güvenlikten
Hiç bahsedilmez
Behtemsizlik ön plana çıkar
Yolsuzluk, hırsızlık her tarafa yayılır!

Vatandaş :
Susma Mehmet gafilleri tanıt!

Mehmet :
Baykuşlar gibi
Dış güçler tüner devletin üstünde
Değerler yok edilir
Tarih yağmalanır
Geçmiş yargılanır
Zalimler alkışlanır
Hainler konuşur
Güçler susar
Kuvvetler dumura uğratılır!
Kahramanlar suçlanır!

Vatandaş :
Susma Mehmet zalimlerden bahset!

Mehmet :
Bigisiz insanlar yetkilendirilir
Çapulcular iş başına getirilir
Bilginler, alimler, gözde insanlar dışlanır
Yetkiler kötüye kullanılır
Kazalar, olaylar ve cinayetler artar
Musubetler insanların üzerlerine çullanır!

Vatandaş :
Susma Mehmet hainleri ifşa et!

Mehmet :
Düşünceler paslanır
İnsan sevgisi gündemden kalkar
İdrak kaybolur
Atatürkçülük rafa kaldırılır
Bayrak, toprak ve kitap
Kutsallıklarını kaybeder
Bağımsızlık önemsenmez
Yarınlar hiç düşünülmez
Devlet ve kurumlar itibar kaybeder
Demokrasi boşluğa düşer
Anayasa ihlal edilir
Dayanaksız kalır egemenlikler
Cumhuriyet sallanır!
Ülkeyi koruma ve kollama duyarlılığı
Silinir düşüncelerden...
Ortada
Ne dil...
ne din...
ne millet...
Ne de Ordu kalır!

MANTES LA VILLE DENILINCE

« Mantes la Ville »
Denilince,
Dostluklar
Ve güzellikler gelir
Aklıma...

Unuturum
Yorgunluğumu
Düşlerimin arasında...
Bir başka doğar güneş
Duygularıma...
Eskimez hiç
Bakışlarımda
Manzaralar...
Geleceğim
Aydınlanır sanki
Bir çizgi çekerim
Kuşkularıma...

Bakarım gözlerine
Duygu dolu zamanın
Bir tarih görürüm
Simalarında
Yaslı çocukların...
Hüznü girmez
Açık pencerelerden
Kirli havanın...
Tablolaşır
Yuvalarda berraklık...
Gönüllerde yuvaları
Kuşların...

Mantes La Ville
Denilince,
Dostluklar
Ve güzellikler gelir
Aklıma...
Mantes la Ville, 14.05.2001

ÇORUM © 1998 Mahmut Selim GÜRSEL,
Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisansı altında yayımlanmaktadır. CC BY NC SA 4.0

ÇORUM

SANAL KİTAPLAR

2026

ISBN 978-625-91451-4-3